Les primeres imatges de la dona al cinema

Un seminari confronta a Girona l'arquetip femení dels orígens amb la invisibilitat de les pioneres de la indústria

Mary Pickford, una de les primeres estrelles del cinema mut Foto: ARXIU.

Des del principi van ser dolces, fràgils, etèries, o al contrari, adúlteres, perverses i venjatives. L'arquetip femení va quedar fixat en la pantalla molt aviat com una espècie d'encarnació simbòlica, o bé de l'àngel, o bé del dimoni. Però fins i tot en aquell estadi primerenc de la indústria cinematogràfica, dirigida de manera aclaparadora per la mirada masculina, van emergir algunes dones cineastes que no solament van oferir una altra imatge de la feminitat, sinó també el seu enginy creatiu en un terreny on no se les esperava. D'aquesta doble vessant de la feminitat, com a objecte i com a subjecte, tractarà l'onzè Seminari Internacional sobre els Antecedents i Orígens del Cinema, que organitzen el Museu del Cinema i la Universitat de Girona (UdG) i que reunirà dijous i divendres d'aquesta setmana una trentena llarga dels millors especialistes en el tema a l'Espai Caixa.

Es tracta de l'edició més concorreguda d'aquest seminari únic a l'Estat espanyol en matèria de precinema, com va subratllar Jordi Pons, director del museu, que va detallar que de les 35 ponències i comunicacions acceptades pel comitè científic –un rècord de participació–, 22 són aportacions internacionals, cosa que demostra el prestigi que ha anat guanyant la trobada gironina entre els principals estudiosos del cinema dels orígens, tal com va afegir el professor de la UdG Àngel Quintana. El tema d'aquesta convocatòria va sorgir de l'exposició Pioneres del cinema, que Marta Sureda i Íngrid Guardiola van presentar el 2014 al mateix museu gironí per posar al descobert el paper de les dones en una indústria que sol relegar-les al paper d'icones i passa per alt la seva contribució creativa o a tot estirar el documenta com una raresa o un exotisme. Una excepció. Els estudis de gènere han permès, sobretot des dels anys setanta, aprofundir en els arquetips de la feminitat i donar visibilitat a les cineastes, però en general les investigacions s'han centrat en el període clàssic i han desatès, com en una mena de buit original, la construcció de l'imaginari en els orígens del cinema, potser més poderós encara perquè enfrontava per primera vegada l'espectador amb una representació hipnòtica, quasi propera a la màgia.

Per tal d'acostar-s'hi amb rigor i des de tots els angles possibles, el seminari Presències i representacions de la dona en els primers anys del cinema (1895-1920) s'estructurarà en quatre apartats: el paper de les dones en la indústria cinematogràfica; els feminismes polítics; els arquetips nacionals, i els imaginaris de la feminitat. Entre els ponents, Àngel Quintana va destacar Richard Abel, Monica dall'Asta, Donald Crafton, Jean Claude Séguin o Barbara Zecchi, i les aportacions relacionades amb el rescat de les primeres cineastes espanyoles, com ara Elisa Herrero i Elvira Walter, Helena Cortesina i Elena Jordi, i amb pioneres com ara Edna Williams i Alice Guy, que va arribar a ser una de les principals productores executives de la Pathé. Coincidint amb les jornades hi haurà dos actes oberts al públic i gratuïts: la conferència de Begoña Soto El poder de lo desconocido, dijous al Museu del Cinema (19.30 h), i la tradicional sessió de cinema mut amb acompanyament de piano, divendres al Truffaut (20 h), amb una selecció de pel·lícules de la Filmoteca datades, la majoria, entre 1897 i 1906.

Publicat a:
-El Punt Avui. Comarques Gironines 28-03-2017 Pàgina 20

Font del document:
http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/1104926-les-primeres-imatges-de-la-dona-al-cinema.html